

מחברת בחינה

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לידי פסילת הבחינה.

הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה **טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים**. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה. לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות !

הוראות לבחינה

1. יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלת מודפסים הפרטים האישיים שלך. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
2. אם לא קיבלת מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקת הנבחן.
3. אסור לכתוב בשולי המחברת (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
4. לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
5. **אין לתלוש או להוסיף דפים.** מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי־קיום טוהר הבחינות.
6. אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקות שאלון
ملصقة نموذج امتحان

שאלון: 075282

עברית עצמאי

מדבקות נבחן והתאמות
ملصقة ممتحن وملاءمات

שנה السنة
חודש الشهر
מועד موعد

סמל ביה"ס
رقم المدرسة

מס' תעודת הזהות
رقم الهوية

סמל ביה"ס
رقم المدرسة

יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם)
يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)

אם ניתנה מחברת נוספת

إذا أعطى دفتر إضافي

* التَّعْلِيمَاتُ بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ عَلَى ظَهْرِ الصَّفْحَةِ

יש לסמן במשבצת

يجب الإشارة في المربع

* التعلیمات باللغة الـ

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير للامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات !

تعليمات للامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلك الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلت عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عوائق في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولك على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תש"ף, 2020
מספר השאלון: 75282

עברית: הבנה, הבעה ולשון

לבתי ספר עצמאיים

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון: הבנת הנקרא — 70 נקודות
פרק שני: הבעה בכתב — 30 נקודות
סך הכול — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.

שים לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה לשימושך. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

לפניך שני מאמרים. קרא אותם, וענה על השאלות שאחריהם.

מאמר א

ערבות הדדית

מאת הרב איסר יהודה פרנקל

פסקה א בין הפרט לכלל יש קשרים וזיקות. היחיד משתלב בציבור ומשתייך אליו, ואילו על הכלל מוטל לשאת על כתפיו את היחיד, גם אם הוא נטל בעבורו. אין זה חסד אלא חובה המבטיחה את שלמותו של הכלל באמצעות הדאגה ליחיד. זוהי ערבות הדדית.

פסקה ב נבחן את נושא הערבות ההדדית לאור כמה דוגמאות המצויות במקורותינו. בפרשת "עגלה ערופה" בספר דברים נאמר שאם נמצא חלל (אדם הרוג) בשדה, ולא נודע מי הפך — חייב כל עם ישראל, באמצעות הנציגות ההולמת של זקני העיר הקרובה למקום הימצאו של החלל, לבקש את כפרת הדם של החלל. זקני העיר הכריזו: "יִדְּינוּ לֹא שֹׁפֶכוֹ" (דברים כא, ז) — כלומר מצינו עשינו הכול בחינוך ובהדרכה וביצירת תנאים חיצוניים נאותים כדי שהדבר הזה לא יקרה. במצווה זו התורה מלמדת אותנו שאין ערוך לחייו של הפרט הבודד.

פסקה ג "כִּפֹּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל" (שם, ח) אומרים זקני העיר כשנמצא חלל בשדה. רבנו יעקב בעל הטורים אומר שמן הפסוק הזה לומדים שכל ישראל ערבין זה לזה. אף על פי שהמקרה של מציאת החלל הוא מקומי מאוד, מוגבל מאוד לאותה העיר, בכל זאת מכוח הערבות ההדדית של עם ישראל כל העם זקוק לכפרה.

פסקה ד בדברי חז"ל יש דרשות הנוגעות לערבות הדדית. על הפסוק "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פָּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וְעֵנָף עֵץ עֵבֶת וְעֵרְבֵי נָחַל" (ויקרא כג, מ) אומר המדרש הידוע כי ארבעת המינים מרמזים על סוגים שונים של אנשים: אנשים שיש בהם תורה ומעשים טובים, אנשים שיש בהם רק תורה או רק מעשים טובים ואנשים שאין בהם לא זה ולא זה — ואותם מסמלת הערבה. את כולם מכניסים לחברה היהודית: את הלמדן והמשכיל ואת איש העמל ויגע הכפיים — זה תורם לה כפי יכולתו, וזה תורם לה כפי יכולתו. אבל זה שאין בו לא תורה ולא מעשים טובים — הנמשל לערבה — מה יעשו בו? אלא יתאגדו ויתאחדו אלו עם אלו ובתוך ההתאגדות ימצא לו גם זה את מקומו.

פסקה ה החברה חייבת להכיל בקרבה את הערבה. אין זה חסד אלא חובה. אנשי תורה ומעשים טובים אינם רשאים לרחוץ בניקיון כפיהם ולומר "שלום עליך נפשי" ו"אני את נפשי הצלתי", כל עוד בשוליה של החברה היהודית חי גורם שלילי שטעון טיפול ושיקום רוחני. אין שלמות בפסגה אם יש התפוררות, אפילו קלה, בתחתית. החברה היהודית אחוזה בחבל אחד. כל ניד של תזוזה בקצה האחד מורגש היטב בידי כל האוחזים בחבל.

* מעובד על פי הרב פרנקל, א"י (תשכ"ט). לשעה ולדורות, עמ' 296-299.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

פסקה ו

אחרי הכישלון של בני ישראל במלחמה בעי, כאשר "הַפֶּךְ יִשְׂרָאֵל עָרַף לִפְנֵי אֲבִיבִיו" (יהושע ז, ח), יהושע מציג לפני הקב"ה שאלה נוקבת: "וַיִּמָּה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל"? (שם, ט) והקב"ה משיב לו במילים קשות: "חָטָא יִשְׂרָאֵל וְגַם עָבְרוּ אֶת בְּרִיתִי אֲשֶׁר צִוִּיתִי אוֹתָם וְגַם לָקְחוּ מִן הַחֶרֶם וְגַם גָּנְבוּ וְגַם כָּחֲשׁוּ וְגַם שָׁמוּ בְכֻלֵּיהֶם" (שם, י-יא). חָטָא יִשְׂרָאֵל! אחד היה החוטא, והוא עכן, והקצף יצא על הכול: חטא ישראל! התלמוד במסכת סנהדרין נשען על המילים הללו, ודורש: "אף על פי שחָטָא — ישראל הוא" (סנהדרין מד, ע"א).

פסקה ז

משקלו של היחיד בתוך הכלל אינו מועט. מחד גיסא יחיד שחטא פוגם בכלל כולו, מאידך גיסא הכלל נרתם לשירותו של היחיד ועושה למענו ככל האפשר כדי להיות עימו במצוקתו.

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

מאמר ב**איש את רעהו יעזור**

מאת הרב משה רייס

פסקה א

התורה חוזרת פעמים רבות על דבר חובת כל יהודי לתמוך ביד רעהו ולסייע לו בעת מצוקתו. נוסף על אופני החסד במישורים השונים התורה קובעת מצווה מיוחדת: "וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו" (ויקרא כה, לה). בנוהג שבעולם נכמרים רחמי אנוש על מסכן וחסר אונים, וכאשר הוא ממוטט כליל ומצוי באפיסת כוחות מוחלטת נזעקים לעזרתו. חלילה לזלזל בעזרה זו, אולם התורה מלמדת אותנו שעלינו להשתדל בעשיית חסד בטרם יוכרע הלה במצוקתו. החסד במיטבו הוא כאשר עושים הכול כדי שלא להניח לו להתמוטט וליפול.

פסקה ב

המצווה "והחזקת בו" כתובה בתורה בלשון יחיד. לאמור: התורה פונה כאן אל כל אחד מישראל ומחייבת אותו במצווה זו. לא אחת אפשר לפגוש אנשים שבראותם את הזולת מט לנפול אומרים בלבם שאומנם מצווה גדולה היא לתמוך בו, אבל הרי הוא אינו "בן יחיד". הרבה אחים לו בעולמו של הקב"ה, והם שיתמכו בו. עלול לקרות שבצורת "טיפול" שכזאת כל אחד מגלגל את המשימה על כתפי זולתו, ואילו הנזקק "נופל בין הכיסאות". לפיכך התורה מזהירה: "כי ימוך אחיך" – עליך לראותו כאילו רק אחיך הוא, ועל כן מוטלת עליך חובת הסיוע לו, ואין מקום להשתמש ולהטיל משימה זו על אחרים.

פסקה ג

מדברי חז"ל למדנו עוד כי חובת הסיוע לזולת אינה מסתכמת בתמיכה כספית. חשוב ממנה העידוד המוסרי לנזקק. כאשר האדם עצוב הוא זקוק לחבר שיוכל להשיח לפניו את דאגתו, כדי להשתחרר מן המועקה שבליבו. גם במצבי שמחה אדם נצרך לאחרים שישתתפו בשמחתו, שכן בדידות מונעת שמחה, ואף כל אדם עשוי להזדקק לעצה טובה מן הרע, שכן גם על מי שהוא חכם ופיקח נאמר "אין חבוש מתיר עצמו מבית האסורים" (ברכות ה, ע"ב).

פסקה ד

מידת החסד יצוקה בתשתית עולמנו, והאומר "שלי – שלי, ושליך – שליך" (אבות ה, ט) חותר תחת יסודות קיום החברה האנושית. כל עולמנו מושתת על עקרונות החסד והעזרה ההדדית שבין איש לרעהו, ואין תחום שבו האדם מסוגל להיות בגפו בלי להזדקק לשירותיהם הטובים של אחרים.

פסקה ה

לדיראון עולם מוזכרת בתורה העיר סדום, שחורבנה נהפך לסמל של שממת עולם. חרון אף ה' שניתן על אנשי סדום היה לא רק עונש לחברה הקלוקלת ההיא אלא גם אות לדורות הבאים, לבל יעזו בני האדם לנהוג במידת סדום.

* מעובד על פי הרב רייס, מ' (תשנ"ט). "איש את רעהו יעזור", מראש צורים ג, עמ' 369-376.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

פסקה ו

אפשר היה לחשוב שחטאם של אנשי סדום היה שרצחו, גזלו וחמסו, ולכן מידת הדין של מעלה שפטה אותם בצדק, כי אי אפשר להשאיר חברה כזאת על כנה, אך מנבואת יחזקאל עולה תמונה אחרת: "הֲנִה זֶה הָיָה עֹן סְדֹם אַחֲוֵתָהּ... וַיֵּד עֲנִי וְאַבְיֹן לֹא הֶחֱזִיקָה" (יחזקאל טז, מט). הווי אומר שהמאפיין הראשי של חטאי סדום היה ההתעלמות המוחלטת מסבל הזולת. היעדר החסד והחמלה הוא שהמיט על סדום את חורבנה הנורא.

פסקה ז

לפי אחת הדעות במשנה במסכת אבות, מידת סדום מתומצתת באמרה שהייתה שגורה בפיהם: "שלי – שלי, ושליך – שליך". ופירש המהר"ל מפראג כי חברת אנשי סדום הייתה חדורה כל כך בתחושת האנוכיות עד שהעדיפו שלא ליהנות משל הזולת ובלבד שלא יעלה על דעת הזולת לבקש את עזרתם. מבנה זה של החברה גרר את התוצאה העגומה של הפיכת סדום. זה היה יותר מגמול במובן המקובל של המושג. הפיכת סדום הייתה תוצאה בלתי נמנעת מגישתם האנוכית הקיצונית. חברה הבנויה על היעדר חסד – סופה כיליון, שהרי אמר דוד המלך: "עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה" (תהלים פט, ג).

لا تكتب في هذه المنطقة

لا لכתוב באזור זה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

פרק ראשון: הבנת הנקרא (70 נקודות)

בפרק זה ענה על כל השאלות 1-12.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. שני המאמרים שקראת עוסקים בערבות הדדית, אך מציגים גישות שונות בנוגע ליחסים בין הכלל ובין הפרט.

לפניך היגדים המביעים יחסים שונים בין הכלל ובין הפרט.

כתוב ליד כל אחד מן ההיגדים באיזה מאמר (א או ב) הוא נדון. (8 נקודות)

- הכלל דואג לפרט.
- הפרט דואג לפרט אחר.
- לפרט יש אחריות כלפי הכלל.
- כל הפרטים משתייכים לכלל.

2. לפניך מדרש.

"תני רבי שמעון בר יוחאי: משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה. נטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו. אמרו לו חבריו: מה אתה יושב ועושה? אמר להם: מה אכפת לכם? לא תחתי אני קודח? אמרו לו: שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה." (ויקרא רבה, ד)

א. מדרש זה מביע רעיון דומה לרעיון שמובא במאמר א.

מהו הרעיון המשותף למדרש זה ולמעשה של עכן? (4 נקודות)

ב. נסח בלשונך, על פי מאמר א, רעיון נוסף שנלמד ממעשה עכן. (5 נקודות)

3. במאמר ב מובאת האמרה: "שלי — שלי, ושליך — שליך." (אבות ה, ט)

א. הסבר על פי מאמר ב את תפיסת החיים שבאה לידי ביטוי במובאה זאת. (4 נקודות)

ב. כתוב על פי מאמר ב את התפיסה המנוגדת לתפיסה שהסברת בסעיף א. (3 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

4. לפניך מובאה מדברי חז"ל:

"גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה..."

צדקה - לעניים, גמילות חסדים - בין לעניים בין לעשירים. (סוכה מט, ע"ב)

הבא ממאמר **ב** שלושה מצבים או מקרים בחיים שבהם דברי חז"ל אלה באים לידי ביטוי. (6 נקודות)

5. במאמר **ב** מוזכר החטא של אנשי סדום. בדיון על החטא מוצגת טענה אפשרית של אחרים (טענת נגד).

א. (1) נסח בלשונך טענה זו.

(2) העתק את המילה או המילים שעל פיהן קבעת שזו טענת נגד.

(6 נקודות)

ב. במאמר **ב** (פסקה ו) מובא פסוק מספר יחזקאל.

מהו תפקידו של פסוק זה במבנה הטיעון של כותב המאמר? (3 נקודות)

6. חובת הרשויות או חובת הפרט?

כתוב את דעתך בנוגע לשאלה אם הסיוע העיקרי לנזקקים ולחסרי ישע הוא חובת הרשויות או חובת הפרט.

נמק את דעתך.

(10 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

7. "אין תחום שבו האדם מסוגל להיות **בגפו**." (מאמר ב, פסקה ד)
כתוב את המשפט מחדש. הָמַר בו את המילה "בגפו" במילה אחרת בלי לשנות את משמעות המשפט. (3 נקודות)

8. "התורה מלמדת אותנו שאין **ערוך** לחייו של הפרט הבודד." (מאמר א, פסקה ב)
משפט זה מנוסח על דרך השלילה באמצעות הצירוף "אין ערוך".
כתוב את המשפט מחדש על דרך החיוב. הָמַר בו את הצירוף "אין ערוך" במילה אחרת או בצירוף אחר בלי לשנות את משמעות המשפט. (4 נקודות)

9. "אנשי תורה ומעשים טובים אינם רשאים לרחוץ בניקיון כפיהם ולומר 'שלום עלייך נפשי' ו'אני את נפשי הצלתי'."
(מאמר א, פסקה ה)
לפניך חמישה מבעים. **הקף** את המבע שמבטא את המשמעות של המבע המודגש במשפט לעיל. (3 נקודות)

- משתדלים להיות ישרים והגונים ולא להתערב בענייני אחרים.
- אינם יכולים להתנער מאחריות ולדאוג רק לעצמם.
- אינם דואגים לעצמם אלא רק חושבים על החברה.
- נמנעים מלמתוח ביקורת על אחרים ואינם מדברים בגנותם.
- אינם סומכים על אחרים אלא רק על עצמם.

10. "מידת החסד יצוקה **בתשתית** עולמנו." (מאמר ב, פסקה ד)
למילה "תשתית" יש בפסקה זו מילה נרדפת. העתק אותה. _____ (3 נקודות)

11. "היעדר החסד והחמלה הוא שה־**מיט** על סדום את חורבנה הנורא." (מאמר ב, פסקה ו)
לפניך רשימת מילים. **הקף** את המילים שאפשר לצרף לפנייהן את הפועל "המיט". (4 נקודות)
אסון, כישלון, חרפה, ביזיון, דאגה

12. "...כל עוד **בשוליה של החברה** היהודית חי גורם שלילי שטעון טיפול ושיקום רוחני." (מאמר א, פסקה ה).
הצירוף "בשוליה של החברה" הוא ביטוי מושאל.
הבא שתי דוגמאות לצירופי מילים שבהם המילה **שוליים** היא במשמעות לא מושאלת. (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

פרק שני: הבעה בכתב (30 נקודות)

בחר באחד מן הנושאים 13-14, וכתוב עליו מאמר בהיקף של 200-300 מילים לפי ההוראות.

- 13.** יש אנשים העוסקים בצורכי הציבור ומתמסרים לְכָלל במידה כה רבה עד כי ענייניהם הפרטיים נדחים ואינם זוכים לתשומת הלב הראויה.
כתוב מאמר טיעון, והבע בו את דעתך בנושא הנתינה ללא גבולות לאחר ולחברה, המשפיעה על החיים הפרטיים והמשפחתיים של הנותן.
נמק את דבריך ובסס אותם.

אז

14. בעת האחרונה מתנהל שיח בין הורים על המרוץ אחר הישגי ילדיהם בבית הספר. יש הטוענים שמרוץ זה עלול להלחיץ תלמידים, ולכן הם קוראים למערכת החינוך לִמְתֵּן את הלחץ הזה, ולעומתם יש הטוענים שלחץ בגיל הנעורים יש בו מן התועלת.
- כתוב מאמר טיעון, והבע בו את דעתך בנושא המרוץ אחר הישגים בבתי הספר.
- נמק את דברייך ובסס אותם.

את המאמר כתוב בעמודים 11-12 (תוכל להשתמש בעמודים 13-14 לכתיבת טיוטה).

[illegible]

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תש"ף, מס' 75282

טיוטה

لا تكتب في هذه المنطقة

לא לכתוב באזור זה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

מדבקת משגיח

ملصقة مراقب

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"
"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالتجّاح، مجلس الطّالاب والشّبيبة القطري"